

РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-1-8>

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ
«TRANSFORMATION OF THE LEGAL SYSTEM AND HUMAN RIGHTS PROTECTION
UNDER THE INFLUENCE OF MARTIAL LAW»
ЗА ЗАГАЛЬНОЮ РЕДАКЦІЄЮ В. М. СТРАТОНОВА¹**

Гавловська Аліна Олександрівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка,
завідувачка кафедри національного, міжнародного права
та правоохоронної діяльності
Херсонського державного університету
ahavlovska@ksu.ks.ua
orcid.org/0000-0002-7973-7560

У зв'язку із тимчасовою окупацією Автономної республіки Крим та частини Донецької і Луганської областей у 2014 р., а також повномасштабним вторгненням росії на територію України у 2022 р. особливої важливості набуває питання адаптації правових норм, пов'язаних із запровадженням воєнного стану та його впливом на правову систему і механізми захисту прав людини. Адже під впливом зауважених чинників відзначаються зміни у законодавстві, які спрямовані на забезпечення національної безпеки та правопорядку, переміни у функціонуванні державних інститутів, обмеження прав людини під час воєнного стану, ускладнення механізму відповідальності держави за забезпечення прав людини, порядку притягнення до відповідальності за воєнні злочини, відзначається реформування правоохоронних та судових органів у надзвичайних умовах, створення спеціалізованих інституцій для реагування на виклики воєнного стану.

З урахуванням наведених вище аргументів тема представленої до рецензії монографії «Transformation of the legal system and human rights protection under the influence of martial law» є актуальною.

За нашим переконанням редакційна колегія сформувала оптимальну структуру монографії, яка зумовила ґрунтовне розкриття змісту, системне дослідження у цій сфері та дозволяє читачеві глибоко зрозуміти основні аспекти тематики. Структура монографії розроблена редакційною колегією і була врахована авторами під час обрання відповідної тематики розділів монографії. Зокрема, автори аналізують сутність та зміст воєнного стану, його правові наслідки, а також особливості функціонування правових інститутів у кризових умовах, значна увага приділена міжнародним стандартам у сфері захисту прав людини.

Слід зауважити, що монографія містить низку авторських положень та аргументів, серед яких слід відзначити такі: санкційні механізми та відновлення України (І.В. Басиста, В.М. Стратонов, Б.В. Щур); сучасні можливості судової вибухово-технічної експертизи в ідентифікації ракетної зброї країни-агресора (В.М. Коротаєв, Р.С. Кірін, О.В. Овчаров); проблемні аспекти реалізації в Україні гарантій забезпечення права людини на таємницю кореспонденції в умовах воєнного стану (А.В. Левченко); інноваційні методи та цифрові технології документування воєнних злочинів проти культурної спадщини України (В.В. Негребецький); Конвенція Мон-

тре як ключовий елемент безпеки Чорноморського регіону (І.М. Панченко); герменевтичний, історичний та психологічний аспекти відновного правосуддя у протидії злочинності неповнолітніх (І.В. Светлічний), новели правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану (А.В. Скоробагатько) та ін.

Дослідження змісту монографії «Transformation of the legal system and human rights protection under the influence of martial law» дозволяє зробити висновки, що колективу авторів вдалося на високому професійному рівні: 1) здійснити комплексний аналіз трансформації правової системи у період воєнного стану; 2) детально дослідити механізми забезпечення прав людини, включаючи конституційні гарантії та міжнародні правові акти; 3) розкрити практичну значущість досліджуваних питань, оскільки робота містить рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання в умовах кризових ситуацій; 4) застосувати міждисциплінарний підхід, що дозволяє розглянути проблематику як з правової, так і з політико-правової перспективи тощо. Так, основними здобутками колективу авторів є: узагальнення практики санкційного тиску та можливостей використання заморожених активів РФ; розробка методології судово-експертного документування воєнних злочинів; аналіз цифрових технологій для розслідувань та підвищення ефективності криміналістики; оцінка змін у трудовому праві, цивільному судочинстві та місцевому самоврядуванні під впливом воєнного стану; дослідження правових механізмів боротьби з інтернет-піратством, захист комерційної таємниці та адаптації цивільних відносин в умовах війни.

Загалом, монографія є вагомим внеском у сучасну юридичну науку та може бути корисною для науковців, практикуючих юристів, правозахисників, державних органів, що здійснюють правове регулювання в умовах надзвичайних ситуацій. А також сприятиме розв'язанню низки дискусійних питань, адже положення та висновки авторів можуть бути використані для подальших науково-теоретичних і практичних досліджень у сфері трансформації правової системи та захисту прав людини під впливом воєнного стану та в освітньому процесі під час підготовки правників і державних управлінців.

¹ Transformation of the legal system and human rights protection under the influence of martial law : Scientific monograph. / Under the general editorship of Stratonov V.M. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2024. 468 p.